

Dit is de samenvatting van de subsidie-aanvraag van Oxfam Novib voor medefinanciering uit de rijksbegroting voor ontwikkelingshulp voor de periode 2011 – 2015 (MFS II). In de volledige aanvraag is het hoofdstuk 2 'Managementsamenvatting'. De aanvraag is 30 november 2009 ingediend bij minister Koenders voor Ontwikkelingssamenwerking.

Samenvatting subsidie-aanvraag Oxfam Novib 2011 - 2015

Voor u ligt de MFS II-aanvraag van de **IMPACT-alliantie**.

Nu mondiale crises zich opstapelen en de effectiviteit van traditionele hulpverlening ter discussie staat, zijn innovatie en krachtenbundeling geboden. Oxfam Novib heeft het voorrecht als penvoerder op te treden van een nieuwe alliantie, waarvan SOMO, HIRDA, 1%CLUB en Butterfly Works de mede-indieners zijn. Ons doel is een rechtvaardige wereld. Zonder armoede. Om dit te bereiken steunen wij 'zuidelijke' organisaties met innovatieve bijdragen aan armoedebestrijding en duurzame ontwikkeling. De focus van de alliantie ligt op '*Innovative Mitigation of Poverty ACTIONS*': **IMPACT**.

Vijf rechten als kernwaarden

Voor de kernwaarden die de IMPACT-alliantie in haar werk hanteert vinden alle indieners hun inspiratie bij de rechtenbenadering die al langer het werk van Oxfam Novib draagt. Deze rechtenbenadering komt niet voort uit een specifieke religie of levensovertuiging, maar steunt op de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Respect voor elementaire rechten gaat daarbij hand in hand met de erkenning van het onrecht dat het toeval van een geboorteplek een kind veroordeelt tot het lot één van de miljard minst bedeedden te zijn. Verontwaardiging hierover zetten wij om in impactvolle acties gericht op armoedebestrijding.

Wij onderscheiden vijf fundamentele rechten: het recht op **middelen voor een duurzaam bestaan**; het recht op **sociale basisvoorzieningen**; het recht op **leven en veiligheid**; het recht op **maatschappelijke en politieke participatie**; het recht op **identiteit**.

Op basis van deze vijf rechten zijn voor deze aanvraag ook vijf programma's ontwikkeld. Voordat deze in hoofdlijnen worden samengevat benoemen wij wat deze programma's onderling verbindt.

Wie wil dat zijn werk impact heeft, dient goed te analyseren hoe verandering tot stand komt en ten goede gekeerd wordt. Op basis van een analyse van belangrijke ontwikkelingen in bijvoorbeeld mondiale en lokale krachtsverhoudingen, de globalisering van de economie en de verandering van het klimaat, zijn wij tot de overtuiging gekomen dat er vanuit drie cruciale perspectieven aan verandering gewerkt moet worden.

Het perspectief van *Empowerment*

Wie onder de meest erbarmelijke omstandigheden moet leven, wordt een expert in overleven. Mensen zijn nooit alleen slachtoffer. Ze bezitten ook de kracht om stand te houden en door te gaan. Voor alles dient armoedebestrijding er op gericht te zijn mensen te helpen zichzelf te helpen. Daar waar mensen zich in moeilijke situaties verenigen om er het beste van te maken, is het onze taak hen daarin te ondersteunen en te versterken, zodat zij uiteindelijk op eigen kracht de weg naar duurzame ontwikkeling vinden.

Dat bedoelen wij met de kracht van het zelfdoen. Dit *empowerment*-perspectief genereert positieve verandering en betekent voor ons dat wij bijdragen aan capaciteitsopbouw en financiering van niet-gouvernementele organisaties en sociale bewegingen in het 'zuiden'.

Het perspectief van *Accountability*

Het steunen van organisaties om het zelf te doen gebeurt niet in een vacuüm. Altijd is er sprake van bestaande contextspecifieke machtsconcentraties. Of het nu gaat om politieke organen, grote bedrijven of zelfstandige instituten met specifieke bevoegdheden: verandering kan door gevestigde belangen geblokkeerd worden. Dit kan zeker gebeuren op plekken waar democratische, economische of juridische vrijheden niet vanzelfsprekend zijn. Juist daar is het belang van *accountability* - het ter verantwoording roepen van bestaande machtsconcentraties - nog groter dan in welvarende

democratieën die kunnen bogen op een goede rechtstaat. Wie ontwikkelingen ten goede wil keren, geeft gewone mensen de mogelijkheden om bestaande machtsconcentraties tot transparant en maatschappelijk verantwoord handelen te dwingen. Zo bezien gaan *empowerment* en *accountability* hand in hand. De kern is civi driven change.

Het gender-perspectief

Blokkades voor verandering doen zich niet alleen voor waar groepen of individuen aanlopen tegen machtsconcentraties die van geen wijken weten. Ook in sociale verbanden, bijvoorbeeld in gezinnen, komt ongelijkheid en onrechtvaardigheid voor. De ongelijkheid tussen mannen en vrouwen wordt het beste zichtbaar in de enorme oververtegenwoordiging van vrouwen onder de groep allerarmste mensen.

Deze ongelijkheid is lastig te bestrijden, omdat hij vaak diep geworteld is in religieuze overtuigingen of geïnternaliseerde culturele opvattingen. Hier ligt ons derde belangrijke veranderperspectief. Wie beseft dat momenteel 80 procent van de voedselproductie in Afrika uit vrouwenhanden komt, zal inzien dat alleen door emancipatie en een betere arbeidsdeling de kracht van het zelfdoen tot volle wasdom komt.

Empowerment, *accountability* en *gender* zijn de drie leidende veranderperspectieven in ons werk. Veranderingen in zuidelijke landen alleen zijn echter niet genoeg voor de realisatie van duurzame ontwikkeling. Ook op mondiaal niveau zijn systeemveranderingen onontbeerlijk. Staand beleid en regelgeving rond handel, landbouw, energie, klimaat en kapitaalverkeer bevoordelen rijke boven arme landen. Beleidsbeïnvloeding en campagnes op dit niveau overstijgen het werk in individuele landen en vereisen een mondiale strategie. De Oxfam-confederatie levert hiervoor meerwaarde.

Met het bepalen van veranderperspectieven is niet gezegd dat wij iedereen overal ter wereld kunnen bijstaan op weg naar duurzame ontwikkeling. Voordat de belangrijkste activiteiten in programma's worden vastgelegd, dwingen wij onszelf tot een nog sterkere focus; want in de beperking toont zich de meester.

Scherper kiezen, sneller innoveren

De kredietcrisis heeft in één klap jaren aan ontwikkelingssamenwerking te niet gedaan. Sub-Sahara Afrika zag zijn voorspelde groei van 6% BNP in 2009 volledig verdampen. Het aantal extreem armen steeg sinds de val van effectenbank Lehman Brothers met ruim 100 miljoen mensen en ligt nu ruim boven het miljard. Bovendien zal, stelt de Wereldbank, 80% van de gevolgen van de klimaatverandering neerslaan in ontwikkelingslanden. Deze drie harde feiten onderstrepen dat ontwikkelingssamenwerking harder nodig is dan ooit.

Maar tegelijk staan door de recessie de publieke middelen voor ontwikkelingssamenwerking onder druk.

Oxfam Novib heeft mede-indieners voor deze aanvraag gezocht en gevonden die elkaar tot innovatie en vernieuwing uitdagen. De volgende scherpe keuzes en innovaties zijn te onderscheiden:

1. De IMPACT-alliantie kiest een scherp profiel en gaat zich voor alles toeleggen op de moeilijkste 'zuidelijke' landen. Het zijn landen die het meest gesloten, fragiel en/of het armst zijn.
2. Daarom wordt - ten opzichte van de MFS I-toekenning aan Oxfam Novib - in deze MFS II-aanvraag het aantal landen waarin gewerkt wordt meer dan gehalveerd.
3. Vanwege de ambitie om ons te concentreren op focuslanden in Afrika, Azië en een aantal landen in het Midden-Oosten, trekt Oxfam Novib zich terug uit Latijns-Amerika.
4. Vanuit een verschillende achtergrond wil de IMPACT-alliantie bijdragen aan nieuwe vormen van ontwikkelingssamenwerking. Daarom willen wij ons naast de bestaande interventiestrategieën (DAB, MO, BB) toeleggen op een vierde strategie: Kennis- & Innovatiemanagement KIM).
5. Alle IMPACT-partners willen zowel excelleren met kennis- en innovatiemanagement (met name digitaal), als met mensen en hun organisaties digitaal met elkaar te verbinden (Internationale Samenwerking 2.0).
6. Met innovaties in online campagnewerk, bouwend op de opkomst van nieuwe sociale media ook in ontwikkelingslanden, vergroten we de impact van onze publiekscampagnes (IS 2.0).
7. Oxfam Novib en haar IMPACT-partners hebben in hun gezamenlijke programmatische werk zeven prioritaire thema's vastgesteld: a) strijd om land, water en voedsel; b) klimaatverandering en adaptatie; c) eerlijke markten en financiële systemen; d) toegang tot goed onderwijs; e) conflicttransformatie; f) toegang tot informatie; g) zeggenschap voor vrouwen over hun lichaam.

8. Oxfam Novib heeft met Hivos een strategische afspraak gemaakt over vergaande institutionele afstemming. Er wordt op twee uitzonderingen na niet in dezelfde landen gewerkt. Door een verdeling van prioritaire thema's wordt overlap in werkzaamheden voorkomen. Hivos, Mama Cash en Oxfam Novib hebben besloten gezamenlijk op te trekken in (internationale) beleidsbeïnvloeding, onderzoek en capaciteitsopbouw rond gendergelijkheid en vrouwenrechten. Voorts wordt er samengewerkt op innovaties in de bedrijfsvoering en kennismanagement.
9. De IMPACT-alliantie wil graag doorgroeien en zal daarom Fairfood International financieren en behandelen als aspirant-lid van de alliantie. Fairfood International is gericht op het stimuleren van de consumptie van eerlijke producten en het vergroten van het aanbod daarvan.
10. Oxfam Novib werkt ook in de Oxfam-confederatie aan een ambitieuze vernieuwingsagenda. Dit betreft nauwe integratie van programma's van alle Oxfams per land onder leiding van één Oxfam en het vergroten van medezeggenschap van zuidelijke civil society-organisaties door toetreding van nieuwe zuidelijke Oxfams zoals Oxfam Mexico en Oxfam India.

De jonge en vernieuwende mede-indieners van deze aanvraag, Butterfly Works en 1%CLUB, delen met Oxfam Novib de ambitie om mensen in staat te stellen zichzelf te ontwikkelen en daarvoor web 2.0-middelen in te zetten. 'Liberate the maker' noemt Butterfly Works dit.

De 1%CLUB is een organisatie die mensen online toegang biedt tot kennis, (financiële) middelen en netwerken gericht op zelfredzaamheid.

Stichting HIRDA is een migrantenorganisatie die zowel in het zeer fragiele Somalië als in Nederland werkzaam is. Haar speerpunt is de *empowerment* en capaciteitsopbouw van lokale vrouwenorganisaties met programma's voor onderwijs voor meisjes en het tegengaan van vrouwenbesnijdenis (FGM).

SOMO is een erkende expert in het integreren van kennis, onderzoek en acties gericht op multinationale ondernemingen. Haar doel is bijdragen aan duurzame ontwikkeling door beleids- en gedragsveranderingen in de private sector te stimuleren.

Alle vier de mede-indieners dragen door synergie en samenwerking bij aan elkaars prioriteiten voor innovatie. Gezamenlijk kunnen wij daarmee de impact van ons werk vergroten.

Bijdrage aan de MFS II-doelstelling

Op basis van de kwaliteiten van alle indieners, de gedeelde rechtenbenadering en veranderperspectieven, de scherpe keuzes en de innovaties zijn in de bijgevoegde aanvraag vijf verschillende programma's uitgewerkt, corresponderend met de vijf genoemde fundamentele rechten. Overeenkomstig het gestelde maximum vraagt de IMPACT-alliantie voor 2011 – 2015 jaarlijks een subsidie van 106.250.000,-- euro aan. Dit is substantieel minder dan het bedrag dat alleen Oxfam Novib al in MSF I ontvangt. We hebben in deze aanvraag onze ambitie moeten aanpassen aan het gestelde maximum, terwijl we met onze focus op armste en moeilijkste landen waar de behoefte, uitdaging en toegevoegde waarde van ons werk het grootst is, juist meer middelen nodig hebben.

Gezien onze nationaal en internationaal gebundelde kracht, kwaliteit en bereikte resultaten van afgelopen jaren zijn we ervan overtuigd dat de IMPACT-alliantie met meer middelen meer resultaat zal bereiken. We gaan ervan uit dat de kwaliteit van onze aanvraag en de met de minister gedeelde ambitie om met effectieve inzet van publieke middelen te komen tot de grootst mogelijke impact in het leven van de allerarmsten, hem zal doen besluiten het voor MFS II gereserveerde bedrag te verhogen tot 500 miljoen per jaar. In dat geval zal de IMPACT-alliantie haar aangevraagde bedrag willen verhogen tot een maximum van 25% van het totaal beschikbare budget.

Programma 1, *Recht op middelen voor een duurzaam bestaan*, sluit naadloos aan bij de beleidsintensivering van DGIS, die zich richt op duurzame groei en gelijke verdeling van productie en consumptiemiddelen. Met het ministerie delen wij de ambitie om de kloof tussen arm en rijk te helpen overbruggen. Met concrete activiteiten draagt ons programma 1 ook bij aan de beleidsintensivering rond duurzaamheid, klimaat en energie. Vandaar dat programma 1 speciale aandacht besteedt aan onze prioritaire thema's (a) strijd om land, water en voedsel, (b) klimaatverandering en adaptatie, en (c) eerlijke markten en financiële systemen.

Programma 2, *Recht op sociale basisvoorzieningen*, richt zich op belangrijke millenniumdoelen voor onderwijs en gezondheidszorg. Ook dragen activiteiten uit dit programma bij aan de beleidsintensivering van het ministerie rond het recht op seksuele en reproductieve gezondheid van meisjes en vrouwen en ons prioritaire thema (d) toegang tot goed onderwijs.

Programma 3, *Recht op leven en veiligheid*, draait in belangrijke mate om de beleidsintensivering van het ministerie rond veiligheid en ontwikkeling in fragiele staten. Dit wordt nog versterkt door de scherpe focus op fragiele staten in onze landenkeuze. Voorts zal dit programma met concrete activiteiten bijdragen aan versterking van *development* in de 3d-benadering en aan ons prioritaire thema (e) conflicttransformatie.

Programma 4, *Recht op maatschappelijke en politieke participatie*, beoogt handhaving van mensenrechten, democratisering en goed bestuur. Speciale aandacht gaat uit naar het prioritaire thema (f) toegang tot informatie. Concrete activiteiten op dit terrein zijn cruciaal om bij overheden, bedrijven en instellingen transparant en maatschappelijk verantwoord handelen te kunnen afdwingen.

In programma 5, *Recht op identiteit*, staat de beleidsintensivering van DGIS rond het stimuleren van gelijke rechten en kansen voor meisjes en vrouwen centraal. Naast mainstreaming van het *gender*-perspectief in alle vijf de programma's zetten we speciale activiteiten op voor ons prioritaire thema (g) zeggenschap voor vrouwen over hun lichaam, en stimuleren wij vrouwelijk leiderschap.

Vanuit onze visie op verandering achten wij het essentieel om verbindingen te leggen tussen het werk en organisaties op lokaal, op nationaal, op regionaal en op mondiaal niveau. Onderhandelingen in bijvoorbeeld de G20, het IMF, de WTO of in VN-verband over klimaatverandering, raken direct aan de positie van de allerarmsten, ook als zij dit niet direct kunnen overzien. Zij hebben belang bij een waakhond die er op toeziet dat overheden, internationale organisaties en bedrijven rekening houden met de sociale en ecologische gevolgen van hun beleid en gedrag. Wij willen veranderingen ten goede keren, door zowel gedrag en beleid van mensen met de meeste macht te beïnvloeden, als de mensen met de minste macht te versterken. Ook zetten wij in op gedragsveranderingen bij consumenten en bedrijven.

De vijf programma's zijn geen papieren concepten. Zij bouwen voort op bestaande programma's van Oxfam Novib. Wel is er op veel punten innovatie. Zoals hierboven beschreven heeft de IMPACT-alliantie op basis van geboekte resultaten, geleerde lessen en contextanalyses belangrijke nieuwe keuzes gemaakt. Wie dit optelt bij de kracht en ervaring van Oxfam Novib als invloedrijk lid van de Oxfam confederatie kan in alle vertrouwen stellen dat het werk van de alliantie zal leiden tot grotere efficiëntie, effectiviteit en impact. Wij geven uitdrukking aan die ambitie door als alliantie voor de naam IMPACT te kiezen.

Waar en hoe we werken

In 2010 wordt het aantal landen waar Oxfam Novib en haar alliantiepartners werken teruggebracht van 70 in MFS I naar 34 in MFS II. 31 landen maken deel uit van de subsidieaanvraag. Achttien zijn tevens partnerland van Nederland, waarvan tien met het profiel I Millenniumdoelen, zes met het profiel II Veiligheid en Ontwikkeling en twee met het profiel III Brede Relatie.

Oxfam Novib als organisatie kan bogen op een sterk trackrecord. De kwaliteit van sturende, ondersteunende en primaire processen wordt bewaakt door het Kwaliteits Management Systeem, beschreven in het handboek "Zo werkt Oxfam Novib". De organisatie voldoet aan een aantal belangrijke standaarden, zoals ISO, CBF en de Code-Wijffels. Oxfam Novib gebruikt het INK-kwaliteitssysteem. Samen met de mede-indieners wordt ook aan innovaties in bedrijfsvoering gewerkt.

Oxfam Novib is in Nederland actief in meer dan vijftig samenwerkingsverbanden met ruim honderd deelnemers. Samenwerking met kennisinstututen als WUR, KIT, LEI, ISS en CIDIN zal worden voortgezet. In hun private sector-werk hebben SOMO en Oxfam Novib instrumenten ontwikkeld om bedrijven tot gedragsverandering te bewegen, zoals de Eerlijke Bankwijzer en de Groene Sint-campagne voor eerlijke chocola. Wij gaan echter ook partnerschappen aan met koplopers in maatschappelijk verantwoord ondernemen, zoals de ASN Bank, Rabobank en SCA Benelux.

De IMPACT-alliantie hoopt met alle informatie in de bijgevoegde aanvraag overtuigend aan te tonen dat wij voldoen aan alle drempelcriteria, bestedingseisen per programma per land en kwaliteitseisen die worden gesteld. Ook zullen wij al in 2011 ruim 60 procent van het subsidiebedrag besteden in partnerlanden van Nederland. Tot slot willen wij vermelden dat onze eigen bijdrage jaarlijks oploopt en in 2015 47% van het aangevraagde budget zal bedragen.

(Oxfam Novib, 30 november 2009)